

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2026-10-13 Nr. NV-2740

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-26-1011(2) TAIS-26-5088(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ, ATSAKINGŲ UŽ 2025 M. LAPKRIČIO 12 D. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2025/2365 TAIKYMĄ, PASKYRIMO“ PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Projektas parengtas siekiant užtikrinti tinkamą 2025-11-12 Europos Parlamento ir Tarybos **reglamento (ES) 2025/2365 dėl plastiko granulių patekimo į aplinką prevencijos** siekiant mažinti taršą mikroplastiku (toliau – Reglamentas (ES) 2025/2365) **įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje**.

Reglamento (ES) 2025/2365 tikslas – 30 proc. sumažinti į aplinką patenkančio mikroplastiko kiekį. Europos Komisijos (toliau – EK) užsakyму atlikto poveikio vertinimo 2023-10-16 duomenimis, dėl netinkamo plastiko granulių tvarkymo Europos Sąjungoje (toliau – ES) į aplinką kasmet patenka 52–184 tūkst. t granulių. Plastiko granulės yra trečias pagal dydį netyčinio mikroplastiko patekimo į aplinką šaltinis.

Reglamentu (ES) 2025/2365 siekiama užtikrinti, kad visi ES granules tvarkantys ekonominės veiklos vykdytojai visuose granulių tvarkymo ir tiekimo grandinės etapuose imtųsi būtinų atsargumo priemonių siekdami išvengti plastiko granulių patekimo į aplinką. Todėl siekiama sukurti ES privalomą plastiko granulių patekimo į aplinką prevencijos sistemą, kurią sudarys rizikos vertinimas, savideklaracijos, prevencinės priemonės, įrenginių, kuriose sutvarkomų plastiko granulių kiekis viršys 1 500 t per metus, sertifikavimas, išduodant įmonėms sertifikatus, patvirtinančius, kad kiekviename tokia įrenginyje vykdomas tvarkymo procesas atitinka Reglamento (ES) 2025/2365 I priede nustatytus reikalavimus (toliau – Sertifikatai), Sertifikatų išdavimo, leidimų, suteikiančių galimybę atleisti ekonominės veiklos vykdytojus nuo pareigos gauti Sertifikatus (toliau – Leidimai) išdavimo, monitoringo ir kontrolės mechanizmai.

Reglamentas (ES) 2025/2365 taikomas ekonominės veiklos vykdytojams, kurie praėjusiais kalendoriniais metais ES tvarkė daugiau kaip 5 t plastiko granulių, ES ir ne ES vežėjams, gabenantiems plastiko granules ES. Jiems numatyta prievolė vengti plastiko granulių patekimo į aplinką, vykdyti jų išbyrėjimo iš pirminės talpyklos prevenciją, vengiant bet kokio nebūtinio tvarkymo (pvz., mažinant perkrovimo taškų skaičių) ir naudojant nepraduriamas pakuotes.

Reglamentas (ES) 2025/2365 įsigaliojo 2025-12-16 ir tiesiogiai taikomas nuo 2027-12-27 (reikalavimai, susiję su jūrų laivų krovinių siuntėjais, valdytojais, įgaliotinais ir kapitonais, bus taikomi nuo 2028-12-17). Tačiau Reglamento (ES) 2025/2365 16 str. nuostatos valstybės nares įpareigoja kuo greičiau paskirti vieną ar daugiau kompetentingų institucijų ir suteikti joms aiškiai apibrėžtus įgaliojimus, užtikrinti jų veiklos koordinavimą ir apie paskirtas institucijas informuoti EK.

Reglamento (ES) 2025/2365 nuostatos suteikia galimybę atleisti įmonę nuo kai kurių pareigų, pvz., nuo pareigos gauti Sertifikatus, jei įrenginys turi išduotą galiojantį Leidimą (pvz., Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas), patvirtinantį Reglamento (ES) reikalavimų laikymąsi apie išimtį informuojant EK.

Taip pat valstybės narės gali suteikti išimtį įmonėms, turinčioms išduotus galiojančius Leidimus, ir atleisti jas nuo pareigos gauti Sertifikatus ir kt., jeigu įmonės yra užregistruotos Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemoje (EMAS) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 ir kt.

Kompetentingoms institucijoms numatoma prievolė sukurti viešai prieinamą Sertifikatų registrą, atlikti aplinkosauginius patikrinimus ir teikti ataskaitas EK. Reglamento (ES) 2025/2365 9 str. nustatyta pareiga užtikrinti sertifikuotojų akreditavimo funkcijos vykdymą.

Valstybės narės taip pat įpareigojamos numatyti sankcijas už Reglamento (ES) 2025/2365 reikalavimų pažeidimus, žalos žmonių sveikatai atlyginimą, užtikrinant galimybę nukentėjusiems asmenims reikalauti žalos atlyginimo iš pažeidimą padariusių fizinių ar juridinių asmenų ir šią kompensaciją gauti.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Siekiant įgyvendinti šias Reglamento (ES) 2025/2365 nuostatas, užtikrinti efektyvų ir koordinuotą Reglamento (ES) 2025/2365 taikymą ir sukurti aiškų teisinį plastiko granulių patekimo į aplinką prevencijos mechanizmą, būtina sukurti kompetentingų institucijų tinklą ir, paskirsčius atsakomybes, užtikrinti veiksmingą priežiūros ir kontrolės mechanizmą.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Projektu paskiriamos už Reglamento (ES) 2025/2365 nuostatų įgyvendinimą atsakingos kompetentingos institucijos, suteikiant joms Reglamento (ES) 2025/2365 16 straipsnyje nurodytus konkrečius įgaliojimus pagal Lietuvos institucijų turimą kompetenciją, nekuriant naujų institucijų ir nekeičiant esamų institucijų funkcijų pobūdžio.

Aplinkos apsaugos agentūra (toliau – Agentūra) paskiriama kompetentinga institucija, kuriai ekonominės veiklos vykdytojai turės pateikti rizikos valdymo planus ir atitikties savideklaracijas, o akredituoti sertifikuotojai – informaciją apie išduotus, panaikintus, sustabdytus ir pakeistus Sertifikatus. Agentūrai bus pavedama viešinti informaciją, susijusią su rizikų valdymo planais, savideklaracijomis, Sertifikatais, taip pat ji turės suteikti visuomenei praktinę informaciją apie galimybes pasinaudoti administracinės peržiūros procedūromis ir teisminės peržiūros procedūromis.

Aplinkos apsaugos departamentas (toliau – Departamentas) paskiriamas kompetentinga institucija, pagal kompetenciją vykdančia kontrolės, priežiūros, Leidimų, suteikiant teisę atleisti įmones nuo reikalavimo turėti Sertifikatus, išdavimo, priežiūros, atnaujinimo, taip pat administracinių sprendimų priėmimo funkcijas. Ekonominės veiklos vykdytojai, ES vežėjai, ne ES vežėjų įgaliotieji atstovai turės pranešti Departamentui apie turimus įrenginius, dalyvavimą gabenant plastiko granules ir apie naudojamas transporto priemones ir kt. Departamentui turės būti teikiama informacija apie AVS atitikties vertinimą.

Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūra paskiriama atsakinga už sertifikuotojų akreditavimą, kaip numatyta Reglamento (ES) 2025/2365 9 straipsnyje, nes ši institucija pagal savo teisinį statusą jau atlieka nacionalinės akreditavimo įstaigos funkcijas. Siekiant sumažinti administracinę naštą, numatoma taikyti Reglamento (ES) 2025/2365 8 straipsnio 2 dalyje numatytą išimtį įmonėms, įsidiegusioms AVS, atleidžiant jas nuo reikalavimo gauti kiekvienam įrenginiui Sertifikatą.

Aplinkos ministerija užtikrins Reglamente (ES) 2025/2365 nustatytą pareigą pranešti EK apie paskirtas kompetentingas institucijas, nurodant jų kontaktinius duomenis ir užtikrinant kompetentingų institucijų veiklos koordinavimą. Aplinkos ministerija bus įpareigota parengti teisės aktus, nustatančius sankcijas, žalos atlyginimo ir senaties taikymo mechanizmus.

Atsižvelgiant į tai, kad Reglamentas (ES) 2025/2365 bus taikomas nuo 2027-12-17, reglamentuojantys teisės aktai turės būti parengti ir patvirtinti iki 2027-12-01. Aplinkos ministerija taip pat turės parengti ir patvirtinti Leidimų išdavimo ir išimčių taikymo įsidiegusiems AVS (pvz., ISO 14001) tvarkos aprašus.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☒ Taip ☐ Ne

Reglamentas (ES) 2025/2365 tiesiogiai taikomas ūkio subjektams, vykdančioms plastiko granulių gamybos ar perdirbimo veiklą. Lietuvoje šiuo metu yra 13 įmonių, deklaruojančių ekonomines veiklas, susijusias su plastiko granulių gamyba. 2025 m. Lietuvoje 151 868 įmonės vykdė veiklas, susijusias su guminių ir plastikinių gaminių gamyba, kurioje kaip žaliava naudojamos plastiko granulės.

Agentūros veiklos administravimo, susijusio su plastiko granulių patekimo į aplinką prevencijos priežiūros ir kontrolės tikslais, funkcijoms – reikalingos informacijos ir dokumentacijos priėmimas ir tvarkymas, jos prieinamumo visuomenei užtikrinimas, bendradarbiavimas su kitomis institucijomis nacionaliniu ir ES lygmeniu – įgyvendinti 2027 m. reikalinga 11 300 Eur. Aplinkos ministerija, teikdama Finansų ministerijai 2027–2029 m. biudžeto poreikius, numatė šioms funkcijoms įgyvendinti reikalingas valstybės biudžeto lėšas. Planuojama Agentūroje priimti 5 papildomus darbuotojus, aprūpinti juos darbo priemonėmis, suteikti darbo vietas.

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYO IŠLAIDOS) ☒ Taip ☐ Ne	GYVENTOJAMS	☐ Taip ☒ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☒ Taip ☐ Ne

Projekto administracinės naštos vertinimas neatliekamas. Reglamento (ES) 2025/2365 nuostatos galioja tiesiogiai ir įpareigojimai verslui nurodyti Reglamente (ES) 2025/2365. Nutarimu nėra nustatytos pareigos ūkio subjektams. Nutarimu paskiriamos už Reglamento (ES) 2025/2365 nuostatų įgyvendinimą atsakingos valstybės institucijos ir joms pavedamos konkrečios funkcijos. Administracinė našta yra susijusi su įpareigojimais kaupti, saugoti ir pateikti valstybės institucijoms, Europos Komisijai ar tretiesiems asmenims informaciją, susijusią su paskiriamų funkcijų vykdymu.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

☒ TM ☒ FM ☐ AM ☒ EIM ☐ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☒ SAM ☒ SM ☐ ŠMSM ☐ URM ☒ VRM ☐ ŽŪM
☐ LSA ☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☐ Kita (Specialiųjų tyrimų tarnybai (STT), Aplinkos apsaugos agentūrai (AAD), Aplinkos apsaugos departamentui (AAD), Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūrai, Muitinės departamentui (MD)).

Išvados gautos iš SAM, VRM, EIM, FM, SM, TM, STT, Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūros, MD, AAA, AAD. Atsižvelgta į Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūros, VRM AAA, TM pateiktas pastabas.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026-09-01 išvadoje Nr. NV-2284 pateiktas pastabas ir pasiūlymus bei Ekonomikos politikos grupės rekomendacijas. Antrinėje 2026 m. spalio 13 d. išvadoje Nr. NC-2738 Teisės grupė pažymi, kad esminių pastabų ir pasiūlymų neturi, pateikia vieną redakcinio pobūdžio pastabą.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Jurgita Gaižiūnienė

Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja